

خبر

پیام تبریک به‌محمد رسول اف

گروه هنر: پس از اهدای جایزه «خرس طلایی» جشنواره فیلم برلین به فیلم «شیطان وجود ندارد»، کانون کارگردانان خانه سینما در بیانیه‌ای کسب این جایزه را به محمد رسول‌اف و عوامل فیلم تبریک گفت.
متن پیام این است: «کسب‌مهم‌ترین جایزه یکی از معتبرترین جشنواره‌های جهانی برای یک فیلم‌ساز ایرانی و اعلام نام پرافتخار ایران غرور‌آمیز است. کانون کارگردانان سینمای ایران با نهایت افتخار جایزه خرس طلای برلین برای فیلم شیطان وجود ندارد را به محمد رسول‌اف، عوامل سازنده فیلم و خانواده سینمای ایران تبریک گفته و همچنان آرزو دارد در کنار تداوم افتخارات سینماگران این مرز و بوم، مشکلات و موانع فیلم‌سازی برای همگان رفع و هموار گردد.»
همچنین «خانه سینما» در پی اعطای جایزه خرس طلایی به محمد رسول‌اف، پیام تبریکی را ارسال کرد.

بازگشایی مجدد موزه‌هنرهای تجسمی معاصر بانک پاسارگاد

گروه هنر: «تماشاگه هنرهای تجسمی معاصر» بانک پاسارگاد به‌زودی در آیینی بازگشایی می‌شود.
علی‌اکبر امین‌تفرشی، مدیر ارشد اجرایی موزه بانک پاسارگاد، با اعلام این خبر گفت: «تماشاگه هنرهای تجسمی معاصر بانک پاسارگاد با توجه به اتمام مدت قرارداد از میانه پاییز امسال از مؤسسه فرهنگی هنری صبا نقل مکان کرده و با هدف رونق‌آفرینی به محیط فرهنگی و هنری کشور، به‌زودی در یک فضای زیبای تاریخی و فرهنگی دایر می‌شود.
امین تفرشی افزود: «بانک و گروه مالی پاسارگاد بر‌مبنای تعهد اجتماعی خود و با همراهی شایان توجه هنرمندان ارزنده کشور، توانسته‌اند گنجینه‌ای فاخر و ارزشمند کرد هم آورند که غنای تاریخی و فرهنگی مثال‌زدنی درباره هنر مدرن و معاصر ایران را دارد».
او تأکید کرد: «یکی از جدی‌ترین اهداف تأسیس موزه هنرهای تجسمی معاصر بانک پاسارگاد علاوه‌بر حمایت از هنر و هنرمندان ایران‌زمین، کمک به اشاعه مفهوم اقتصاد هنر و راه‌اندازی تماشاگه‌ی دائمی بود تا هنردوستان، دانشجویان رشته‌های هنر، شهروندان و میهمانان خارجی بتوانند مجموعه تقریباً کاملی از آثار هنری معاصر ایران را زین یک سقف مرور کنند و بسیار خرسندیم از سال ۱۳۸۷ این مهم را ممکن کرده‌ایم.
امین تفرشی با اعلام این نکته که در سال‌ها و ماه‌های اخیر هم گنجینه موزه بانک پاسارگاد با خرید آثار بسیار شاخص و شاهکارهای هنری جدید، غنی‌تر و جذاب‌تر شده است، اعلام کرد: «عملیات بهسازی و آمادسازی محل جدید استقرار موزه، در حال انجام است و محیط نمایشی استاندارد را که شایسته مردم ایران و هنر ایران باشد، تدارک دیده‌ایم که امیدواریم در قالب یک افتتاحیه باشکوه در‌های این مجموعه ارزشمند به روی هم‌وطنان عزیز و فرهیخته و اهالی فرهنگ و هنر گشوده شود».
گفتنی است در این گنجینه حدود ۶۰۰ قطعه اثر هنری مدرن و معاصر وجود دارد.

امیر افتابیان

خلاصه درخواست مکتوب رؤسای ۲۳ صنف خانه سینما از رئیس هیئت‌مدیره این نهاد که در نامه‌ای سرگشاده منتشر شد، پیگیری برای صدور دستور توقف سریع تمام پروژه‌های سینمایی و تلویزیونی ازسوی ستاد ملی مدیریت بیماری کروناست.
به نظر نمی‌رسد ستادی که در سطح ملی جز اعلام تردیدبرائنگیز آمار مبتلایان و قربانیان بیماری کرونا فعالیت چندانی در زمینه تخصصی انجام نداده، بتواند به‌منظور حل مسئله مورد نظر سینماگران نقش مؤثر و سریعی ایفا کند.
تعداد زیادی از همکاران ما هر روز در محیط کار خود در معرض خطر ابتلا به این بیماری هستند.

متأسفانه درخواست اخیر مدیران اصناف و اطلاعیه چند روز پیش خانه سینما هر دو ناقص هستند. همان‌طور که در اطلاعیه خانه سینما تصریح شده، توقف پروژه‌های سینمایی یا تلویزیونی الزام قانونی ندارد. اماکنکندگان درخواست و صادرکنندگان اطلاعیه به این احتمال فکر نکرده‌اند که صاحبان و تهیه‌کنندگان برخی پروژه‌ها به هر دلیل زیر بار این الزام ظاهراً غیرقانونی گزیده‌اند.
رئیس هیئت‌مدیره خانه سینما با تأکید دوباره بر تعطیلی پروژه‌های تولیدی فیلم درپی انتشار ویروس کرونا گفت: «البته برخی پروژه‌ها ازجمله سریال‌های نوروزی که باید برای پخش آن آیم آماده شوند، ممکن است نتوانند اما خواهشمندیم گروه‌هایی که نمی‌توانند پروژه‌باشیشان را تعطیل کنند، تمهیداتی بیندیشند تا گروه در آرامش روانی کار کنند».
همایون اسعدیان در گفت‌وگو با ایسنا با اشاره به اقدامات خانه سینما برای مقابله با ویروس «کرونا» یادآور شد: «هفته گذشته با شیوع ویروس کرونا، خانه سینما اطلاعیه داد و از پروژه‌های تولیدی خواشش کرد که اگر می‌توانند پروژه‌های خود را تعطیل کنند که البته طبعاً این درخواست الزام قانونی نداشت و یک خواست صنفی بود، اما پس از انتشار آن اطلاعیه، ۲۳ صنف خانه سینما به هیئت‌مدیره نامه نوشتند که شرایط کاری در این مقطع سخت است و درخواست تعطیلی پروژه‌ها را مطرح کردند».
او ادامه داد: «به‌هرحال خوب می‌دانیم، کنترل گروه‌های ۵، ۲۰ نفره در یک فضای عمومی است و سخت است و به تبع درخواست صنف، خانه سینما در نامه‌ای که به وزیر ارشاد داد و رونوشت آن به وزیر بهداشت، رئیس سازمان صداوسیما، ستاد بحران کرونا و... ارسال شد، تقاضا کردیم گروه‌های فیلم‌برداری در مقطع فراموش نشوند.

رئیس هیئت‌مدیره خانه سینما با تأکید دوباره بر تعطیلی پروژه‌هایی که می‌توانند تعطیل کنند، خاطرنشان کرد: «به‌هرحال برخی پروژه‌ها هستند که بنا به دلایلی ازجمله سریال‌ها که برای پخش نوروزی آماده می‌شوند، نمی‌توانند تعطیل کنند اما در این شرایط

نروند؟
به این فکر نکرده‌اند که ممکن است روند صدور دستور از سوی ستاد ملی به کندی انجام شود؟
در این صورت چه باید کرد؟ یا در واقع چه باید می‌کردند؟
آیا ضروری نبود و نیست که با تشکیل هرچه سریع‌تر ستاد بحران، مستقیماً به چاره‌جویی برآیند و اقدامات فوری و لازم در شرایط اضطراری را آغاز کنند و منتظر تجدیدنظر تهیه‌کنندگان یا دخالت مسئولان دولتی نشینند؟
هر روز که بگذرد به حساب سهل‌انگاری و اتلاف وقت از سوی مسئولان صنفی گذاشته می‌شود.
خانه سینما باید علاوه‌بر اقداماتی که احتمالاً تا کنون انجام داده چهار مورد زیر را به‌فوریتر در دستور کار قرار دهد:

۱- تشکیل ستاد بحران
۲- گردآوری اطلاعات درباره پروژه‌های در حال فیلم‌برداری
۳- آموزش مراقبت‌های ویژه بهداشتی متناسب با محیط کار فیلم‌سازی در مرحله تولید و نظارت بر رعایت هر روزه آن
۴- آموزش مسائل حقوقی مرتبط با این‌گونه شرایط به عوامل تولید.

نگاه «خانه سینما» به بحران «کرونا»

می‌توان به این پروژه‌ها کمک کرد؛ ازجمله اینکه پزشکی همراه گروه باشد و گروه فیلم‌برداری را چک کند و مواد ضدعفونی‌کننده به اندازه کافی در اختیار این گروه‌ها قرار بگیرد تا گروه در شرایط امن روحی و روانی بتواند کار خود را انجام بدهد».
اسعدیان گفت: «آن‌طور که رصد کردیم حدود ۱۷پروژه تولیدفیلم، فیلم سینمایی و سریال در حال تولید است. دوباره تأکید می‌کنم که نمی‌گویم باید تعطیل کنند اما خواهشمندیم آنهایی که شرایطش را دارند تعطیل کنند، در غیر این صورت شرایط امنیت روحی و روانی را برای گروه فراهم کنند».
او همچنین از اقدامات دیگر خانه سینما برای مبارزه با شیوع ویروس «کرونا» خبر داد و گفت: «خانه سینما کلیپ‌هایی آموزشی ساخته است که در فضای مجازی منتشر شده و امروز همان‌طور که متن آن منتشر شده است، اطلاعیه‌ای دادیم و از تیم‌های پزشکی قدردانی کردیم و اگر فرصتی باشد با حضور برخی هنرمندان از تیم‌های پزشکی در برخی بیمارستان‌ها قدردانی می‌کنیم، البته می‌دانیم شرایط پیچیده‌ای است و این امکان کمتر فراهم است».
رئیس هیئت‌مدیره خانه سینما با بیان اینکه برنامه‌های دیگری هم در این زمینه داریم که به مرور اطلاع‌رسانی خواهد شد، در پایان گفت: «ما امیدواریم به عنوان تشکل صنفی سینما، در چند ماه آینده که جامعه دچار این بحران است، حداقل نقش اجتماعی‌مان را ایفا کنیم و خوب می‌دانیم که این بحران عمومی است و جامعه ایران در همه ابعاد دچار آن شده است بنابراین نیاز به یک عزم ملی و همدلی داریم و خوب می‌دانیم هیچ دولتی نمی‌تواند به‌تنهایی کاری را پیش ببرد، مگر اینکه خود مردم بخواهند».

ستاد ملی مدیریت «کرونا» یا ستاد بحران «خانه سینما»؟

راه‌حل کدام است؟

طبیعی است نیرووتوان اجرایی مدیریت خانه سینما نمی‌تواند در این شرایط ملتهب و پیچیده، به‌تنهایی از پس تمامی وظایفش برآید و نیازمند نیروی کمکی ورزیده، کارشناس (سینمایی و غیرسینمایی) و مجرب است. یکی از اشکالات همیشگی خانه سینما نداشتن اطلاعات به‌روز از فعالیت‌های جاری سینمایی و- تلویزیونی- در کشور بوده است. اولین گام برای رصد اوضاع واقعی موجود و برقراری ارتباط با پروژه‌ها، اطلاع از تعداد و مشخصات آنهاست. مهم‌ترین و فوری‌ترین مسئله، فقدان هرگونه منبع و مرجعی برای آگاهی از دستورالعمل‌های ایمنی و بهداشتی در محیط کار فیلم‌سازی است. درحالی‌که جزوه‌های آموزشی متعدد و متنوعی برای محیط‌های کاری دیگر و برای مشاغل مختلف تدوین شده، در مورد فیلم‌سازی هیچ متنی تا به‌حال تهیه نشده و در دسترس نیست. علت آن هم در ماهیت غیرصنعتی سینمای ایران است و البته سهل‌انگاری همه مدیران و مسئولان سینمایی، چه دولتی و چه غیردولتی، به‌هرصورت در شرایط این روزها باید در ستاد مذکور با کمک کارشناسان

طعم زندگی از پس مرگ

● سعید احمدی‌پویا:
نیچه یکی از اصول اساسی فاصله هرمنوتیک را به این صورت بیان می‌کند: «هر وقت می‌خواهی درباره چیزی بدانی و قدر و اندازه آن را محاسبه کنی، باید حداقل یک لحظه، از آن جدا شوی. به عنوان نمونه برای درک عظمت یک شهر، باید شهر را ترک کنی. برای درک درست یک موضوع، نیاز است از آن فاصله گرفته شود. برای ارزیابی زندگی نیز باید حتی برای یک لحظه از آن جدا شد؛ دیگر نیاز نیست در انتظار پایان بود که درک مختصات پایان در همین نقطه صورت خواهد گرفت».
روایت فیلم «جهان با من برقص» رسیدن جهان، شخصیت اول فیلم، به همین نقطه است. جهانگیر با جهان که اسمش کنایتی است به روایت داستان، آگاه شده که دیگر زمانی با مرگ فاصله ندارد و دارد از این زندگی و از این جهان جدا می‌شود. هر لحظه و هر ساعتی که می‌گذرد، تمام شخصیت‌ها و تمام هستی به مرگ خویش نزدیک می‌شوند اما این «جهان» است که به این آگاهی و این نقطه جدایی از زندگی رسیده و در حال ارزیابی زندگی و جهان پیرامون خویش است. برادر «جهان» برای اینکه از شدت اندوه جهان بگاهد و این روزهای پایانی را برایش لذت‌بخش کند، رفقای جهان را به خانه و پناهگاه حاشی خوب نیست و او را در موقعیتی عجیب درگیر می‌کند. موقعیتی که کارگردان برای شخصیت اول فیلم خلق کرده، سبب می‌شود که جهان نتواند در این لحظات آخر در طبله تنهایی خویش محبوس شود. او ناخواسته در جمع شاد دوستانش قرار می‌گیرد که دوست دارند محیط شادی برای جهان بسازند. اما جهان حاشی خوب نیست و برای فرار از هیاهو و همههم دوستانش به طوبله پناه می‌برد. طوبله، مکانی است که مانند یک «شخصیت» در فیلم حضور دارد. کنایه از خلوت جهان است که با تنهایی خودش درگیر می‌شود؛ با دوست صمیمی‌اش که یک گاو است؛ درددل می‌کند. «جهان» تصور می‌کند هیچ کسی جز همین گاو و یک خر، او را نمی‌فهمند و با آنها حرف می‌زند. نکته طنز این فیلم این است که هر زمان شخصیت اول فیلم در اندوه موقعیت غرق می‌شود، با یک بزنگاه طنز، فضای فیلم را عوض می‌کند، به عنوان نمونه زرد سزرده دوستان جهان به طوبله و تعجب از اینکه چرا جهان انتظار دارد هنگام ورود به طوبله، در بزنگاه و البته از نگاه دار رفقا، این مکان طوبله است و از دید جهان، حریم خلوت خود. مواجهه «جهان» با این موقعیت، او را با چالش بزرگی درگیر می‌کند. او توقع دارد مرکز توجه باشد و همه بفهمند او دارد زندگی را از دست می‌دهد. اما همه درگیر زندگی خود هستند، می‌خندند و جهان با این واقعیت تلخ روبه‌رو می‌شود که بعد از زندگی، او شاهدان تا شخصیت اول فیلم که نامشگر با آن همذات‌پنداری می‌کند، با واقعیت دهشتناک و تاریک مرگ مواجه شود و آن را پذیرد. «تارکوفسکی» در فیلم «ایثار» می‌گوید: «مرگ وجود ندارد، تنها ترس از مرگ وجود دارد». از همان ابتدای زندگی بشر این ترس همراه انسان بوده است. روایت فیلم، تحولی در نگاه جهان به «مرگ» ایجاد می‌کند که در پایان روایت، مؤنلوگ کلیدی فیلم را می‌گوید: «شاید مرگ را دوست نداشته باشم اما دیگر از آن نمی‌ترسم» و این قدرت پذیرش «جهان» است که بمقوفی مرکش را باشکوه می‌نوازد و همه رفقایش را در پلان پایانی، به رقص و پایکوبی وامی‌دارد. طعم زندگی، آخرین یافته جهان است که از پس مرگ به آن رسیده و به عنوان آخرین یادگاری، به رفقایش و مخاطبان روایتش هدیه می‌دهد.

تحلیل فیلم

بودن همان ادراک‌شدن است

● تارا استادآقا:
در پیچ و خم کوچه‌های یخ‌زده و براف‌آلود مرده، دوزن که یکی مبتلا به کاتاتونیاست و دیگری ولعی مالخویلیایی به تولید فرزند دارد، در مرداب زندگی فقیرانه‌شان در حال دست‌وپازدن هستند. فیلم«دیلاق» بالاکوف برخلاف شیوه معمول فیلم‌هایی با مضمون تأثیرات مخرب جنگ که با کشتار خونین و بمباران شیمیایی، کورهای دسته‌جمعی و سایه‌های تاریک نازیسم و فجایعشان همراه است، ریشه‌های نهیلیستی‌اش را در بیماری شخصیت اصلی اییا (کاتاتونیا) که از عوارض PTSD و نوعی اسکیزوفرنی است که در همه‌ی مرگ‌های جنگ به آن مبتلا شده، می‌کارد تا دگرگشی و به‌جای به شکلی غیرمستقیم با مضمون نفرت‌انگیز جنگ مطرح شود. علاوه بر پیرنگ اصلی ماجرا که بر قصه اییا و ماشا استوار است، خرده‌پیرنگ مر فادلیچ و مرگ خودخواست‌اش که به دگرگشی اییا می‌انجام نیز واقع‌دهشتناک و تلخ دیگری را رقم می‌زند که پیامدهای غیرمستقیم و شیوم جنگ را بر بستر خود برجسته می‌کند. دگرگشی و سایه منخوس مرگ این بار در «دیلاق» نه به دست دشمنان بلکه به شکلی تلخ‌تر و آشنایی‌زدایی‌شده به دست افرادی خودی به وقوع می‌پیوندد که خود قربانی ترازوی جنگ و شرشار از عشق و گرمای بی‌شائبه زندگی هستند، در «دیلاق» همواره با فضای هولناک جنگ و وقایع بعد از مرگ کودک معصوم ماشا، (پاشکا) به شکل فضای خارج از قاب مواجهیم، ترفندی که تأثیر شدید، عذاب‌آور و تهدیدآمیز جنگ را بیش از پیش آشکار می‌کند. بعد از مرگ پاشکا و ورود شخصیت محوری ماشا به داستان، سوگواری‌های معمول در فضای خارج از قاب فیلم و در زمینه‌های امرایی که دیده نمی‌شود، پنهان می‌ماند و تلاش مالخویلیایی ماشا را برای به‌دست‌آوردن فرزندی دیگر شاهدهیم. گویی جان یک انسان زنده تنها تا زمانی مهم و در ارجحیت است که می‌تواند زندگی بخش زندگی ازدست‌رفته و سقوط‌کرده دیگری باشد. آنچه در فضای خارج از قاب اتفاق می‌افتد و دیده نمی‌شود، هولناکی تصاویر اییا و معصومیت کودکان و دروغین چهره ماشا را در فرمی دیالکتیک آشکار و واقعیت کاذب را دچار استحاله می‌کند. تصویری ناضل‌الخلقه و معیوب از فرزند که توسط مادرانی تاریک در زوررقی سبزو سرخ به مخاطب اهدا می‌شود. در واقع‌ه هولناکی که بر اییا (ویکتوریا میروشینچنکو) و پاشکا می‌گذرد، ویژگی مهم تأثر-حرکت سینمایی در جهان فیلمیک «دیلاق» رخ می‌دهد: ادراک خود، توسط خویشتن خویش. این ادراک بی‌برهه و در نهایت خلوص خود از خویشتن، تنها ادراکی است که تا پایان عمر ادامه دارد و مهیب‌ترین نوع ادراک است. ادراکی که اییا در اوج کاتاتونیا‌اش روانی‌اش به آن دست می‌یابد، غنیمتی تاریک از جهنم جنگ است که نصیبش شده است. ادراکی که او را ناخواسته به دگرگشی سوق می‌دهد و در ادامه با مرگ استبان، دیگر مجروح جنگی، در مفهومی دیالکتیک و خودخواسته به نوعی ژوئیسانس اخلاقی بدل می‌شود. بعد از شکستش‌های فراوان بین ماشا و اییا برای احیای فرزند ازدست‌رفته، اییا هر چه می‌کند نمی‌تواند نطفه دیگری در زهدانش بیبرواند و ماشا را صاحب فرزند دیگری کند. او آنچنان در اعماق لایه‌های درونی‌اش به ادراک خود از خویشتن وجودی‌اش واقف است که ناخودکاه تنها می‌تواند در کموت یک دگرگش ظهور کند نه این زاینده و به همین دلیل است که فیلم بلاگفت تا انتها در تلاشی عبث برای خلق موجودی معنابخش عقیم می‌ماند. در شخصیت‌پردازی ماشا (واسیلیسا پیرلیژنا) با بشویدار از شخصیت‌پردازی شخصیت‌هایی مواجهیم که بی‌شک بیماراند و به شکلی تهاجمی و حریصانه مبتلا به زندگی‌اند. شخصیت‌هایی شرشار از زشتی‌های کماشش تولد یک گونه انسان‌شناختی جدید را نشانه می‌روند. این مهم‌ترین ویژگی ادراک-تصویر سینمایی است که به فیلس‌باز اجازه می‌دهد روان‌ژندی شخصیت‌هایش را در ابتدال و توحش موجود در پست‌ترین موضوعات داستانی پرورش دهد؛ در حالی که هم‌زمان شخصیت در نوعی آگاهی شاعرانه ناب غوطه‌ور است. در خواست حریصانه ماشا برای به‌دست‌آوردن فرزند که هم جنس مخالف را درگیر می‌کند و هم جنس موافق را و تشکیل خانواده‌ای نامتعارف که در پایان عقیم فیلم، جا خوش می‌کند؛ مؤلفه‌های انسانی وجودداشتن یک انسان را به مثابه ارزش‌داشتن وجود فردی خویشتن شخص تا جایی زیر سؤال می‌برد که عاقبت، هر دو زن ماجرای فیلم را بسترون و تهی می‌کند. جابه‌جایی امر اصیل با امر مبتذل، امر زیبا با مدفوع که از بناسدهای غیرمستقیم رکود، تجاوز و ویرانی بعد از جنگ است چون تار عنکبوتی زهراکین شخصیت‌های فیلم را در خود فرو می‌برد تا فرم روانی فیلم به فرمی ملموس و دهشتناک بدل شود. فرم بصری «دیلاق» اما تجربه‌ای پاته‌تیک و متفاوت است. فضاسازی نامدین با رنگ‌های مکمل سبز و قرمز که محتوای مرده و یخ‌زده روایت را در کارکردی گرم و پرشور به امید و عشق پیوند می‌دهد و به حس‌آمیزی تازهای منجر می‌شود. نوعی تحول که از پس رکود و تیرگی می‌آید و ماهیتی انقلابی و متحول‌کننده دارد. پاته‌تیک وامدار نوعی خودآگاهی روشن نسبت به ارگانیسم اجتماعی جامعه و تاریخ آن است. برخلاف فرم بصری پرشور فیلم که با فیلتر زردرنگ قابل قبولی مؤلفه‌های پاته‌تیک فیلمیک را پررنگ می‌کند، در پایان با سترونی ریشه‌داری مواجهیم که واقعیت اجتماعی محتوم جهان پیس از جنگ را نشانه می‌رود.